

Innst. 197 S

(2013–2014)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:23 S (2013–2014)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Heidi Greni, Janne Sjelmo Nordås og Geir Pollestad om tiltak for å oppfylle rovdyrforliket

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge opp til lisensfelling i den perioden det er reelt mulig å ta ut kvoten. Dette innebærer at lisensjaktperioden for bjørn utvides til 1. november, og at lisensjaktperioden for jerv starter 20. august i stedet for 10. september, og at jaktdagens lengde utvides til faste klokkeslett på linje med bestemmelsene i nabolandene.
2. Stortinget ber regjeringen om at jaktperioden for kvotejakt på gaupe i Nord-Norge utvides til 30. april, fordi det er problematisk å regulere gaupebestanden gjennom kvotejakt.
3. Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for bedre og mer effektiv lisens- og kvotejakt gjennom følgende forslag:
  - a. Tillate «løs på drevet halsende hund» ved lisensjakt på jerv og bjørn.
  - b. Tillate bruk av fastmontert lys under åtejakt på jerv, og bruk av lommelykt/hodelykt ved sporjakt på jerv.
  - c. Tillate bildeovervåking av båser for fangst av gaupe og jerv. I dag er det krav at båsen skal inspiseres to ganger i døgnet. Det må være tilstrekkelig at fangstmannen raskt kan inspi-

sere båsen dersom bildet ikke blir mottatt.

- d. Gi lettere adgang til bruk av snøskuter til uttransport av åte og bås/åtebu ved jervejakt.
  - e. Utrede bruk av lysforsterkende siktemidler ved åtejakt på jerv ut fra dyreetiske og sikkerhetsmessige hensyn, og tillate dette hvis slike hensyn er til stede.
4. Stortinget ber regjeringen presisere at når det befinner seg rovdyr i prioriterte beiteområder i forkant av og i beitesesongen, representerer disse et skadepotensial, og må tas ut før de gjør skade, jf. rovdyrforliket pkt. 2.2.19.
  5. Stortinget ber regjeringen presisere rovviltnemnedenes myndighet til å vedta skadefellingskvoter, og fylkesmannens ansvar for å forvalte disse kvotene gjennom hele året. Restkvoter etter lisensfellingsperioden må tas ut i større grad enn i dag, i tråd med rovdyrforliket pkt. 2.2.4.
  6. Stortinget ber regjeringen om at resterende kvote etter kvotejakt på gaupe skal kunne tas ut ved skadefelling, på samme måte som at resterende kvote etter lisensfelling kan tas ut ved skadefelling.
  7. Stortinget ber regjeringen inkludere beregninger for fangst/gjenfangst i BKS-modellen for å gi et reelt estimat av bjørnebestanden.
  8. Stortinget ber regjeringen om at uttak av jerv ikke utsettes til antallet registrerte ynglinger for inneværende sesong foreligger. Miljødirektoratet har tidligere forventet dette for å kunne fastslå om bestandsmålet er nådd. Denne praksisen fører til at uttaket ikke kan bli gjort før beitesesongen.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Eva Kris-

tin Hansen, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren og Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Oskar J. Grimstad, fra Kristelig Folkeparti, Rig-mor Andersen Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingunn Gjerstad, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til rovviltforliket fra 2011 hvor det ble slått fast at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Rovviltforliket la til grunn at all forvaltning av rovdyr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap, og at det videre skal legges vekt på regional forvaltning og respekt for eiendomsretten, og enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til brev fra klima- og miljøminister Tine Sundtoft, sendt komiteen 21. mars 2014, som er vedlagt, hvor hun understreker at regjeringen fører en politikk som er i samsvar med rovviltforliket, og hvor hun peker på at det er viktig å arbeide videre med målet om reduserte konflikter.

Flertallet støtter denne tilnærmingen, og vil påpeke at det er helt avgjørende med konfliktdependente tiltak i rovviltforvaltningen.

Flertallet viser til at representantforslaget, Dokument 8:23 S (2013–2014), fremmer forslag om tiltak for å oppfylle rovdryrforliket. Flertallet er av den oppfatning at flere av forslagene som fremmes vil kunne åpne deler av rovdryrforliket på nytt.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, legger både prinsippene i vedtaket fra 2004 og forliket fra 2011 til grunn, og har ingen intensjoner om å rokke ved den enigheten som den gang ble oppnådd.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, vil derfor ikke anbefale å vedta forslagene fremsatt i Dokument 8:23 S (2013–2014).

Flertallet viser til at en av målsettingene med rovviltforliket var å få ned konfliktnivået, og det er viktig at det blir arbeidet aktivt for å nå denne målsettingen.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpar-

tiet, har merket seg at klima- og miljøministeren i brev til komiteen 24. april 2014 erkjenner at det er en utfordring i forvaltningen av enkelte rovviltarter, særlig jerv og bjørn, at de fastsatte kvotene ikke blir tatt ut, og at det er behov for å effektivisere uttaket slik at målsettingen i rovviltforliket om uttak av kvotene kan nås så langt det er realistisk.

Dette flertallet viser til at rovviltforliket fra 2011 fortsatt skal ligge fast, men at det for å sikre at målene nås er viktig med både ytterligere konfliktdependente og tapsreducerende tiltak i beitenæringen. Dette flertallet viser til statsrådets svar på tillegsspørsmål fra komiteen, datert 24. april 2014, der det pekes på behov for tiltak for å effektivisere uttaket av de fastsatte kvotene, slik at rovviltforlikets målsettinger kan nås så langt det er realistisk.

Dette flertallet har merket seg det store engasjementet rundt forvaltningen av ulv og den vanskelige situasjonen beitenæringen enkelte steder opplever. Dette flertallet imøteser derfor regjeringens varslede sak om et nytt norsk bestandsmål for ulv der grensebestandene inngår, jf. rovviltforlikets punkt 4.3, og en egen sak om evaluering av ulvesonen.

Komiteens medlemmer fra Venstre og Sosialistisk Venstreparti minner om at de fire store rovdryrartene står på Norsk rødliste over trua arter – der ulven er kritisk trua, jerv og bjørn er sterkt trua, og gaupa er sårbar. De tre første er også fredet. Disse medlemmer viser også til stortingsvedtaket i 2004 der det understrekes at rovdryrene må forvaltes på en bærekraftig og økologisk måte.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til rovdryrforliket der det er forhandlet frem enighet om at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålene som mulig.

Disse medlemmer viser også til klima- og miljøministerens brev datert 5. mai 2014 der det opplyses om følgende:

«Spriket mellom fastsatt kvote og faktisk uttak vil ha en sammenheng med hvor realistiske de fastsatte jaktkvotene er. Når det i enkelte forvaltningsregioner settes høye kvoter i prioriterte beiteområder, som ikke nødvendigvis gjenspeiler hva som faktisk finnes av individer i disse områdene, vil andelen skutte dyr av fastsatt jaktkvote være lav. Det er også rovviltnemnder som har omtalt dette i sine vedtak ved at kvotene i prioriterte beiteområder settes på et slikt nivå at de ikke kan være begrensende for uttaket i slike områder. Dersom man har forventning om uttak av hele den fastsatte kvote i slike tilfeller medfører det at det dannes et bilde av at uttaket er mindre effektivt enn hva som er realiteten. Ekstraordinære

uttak av resterende lisensfellingskvoter i prioriterte beiteområder forutsetter at de kvoter som fastsettes er realistiske gitt bestandens faktiske utbredelse og størrelse.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det innenfor rovdyrforliket er en todelt målsetting. Dette medlem mener at tapstallene for beitedyr er for høye, og at det er behov for å redusere konfliktnivået. De enkelte punktene i forliket må av forvaltningen følges opp i tråd med intensjonene i forliket. Dette medlem mener forslagene i saken er i tråd med rovdyrforliket og vil gi en praktisering av rovdyrpolitikk som er bedre i samsvar med målet om en todelt målsetting.

Dette medlem viser til at dersom rovdyrforliket skal ha legitimitet og respekt hos alle grupper, må bestemmelsene i forliket følges opp på en balansert måte. Lisensjakt anses som et hovedvirkemiddel for bestandsregulering av jerv og bjørn, jf. Rovviltforlikets pkt. 2.2.10 og 2.2.12. Når kvoter for denne jakten blir fastsatt på faglig grunnlag, må det også følges opp i praksis. Dersom man år etter år opplever at uttaket ikke står i forhold til de kvotene som den regionale forvaltningen og fagmyndighetene har satt, vil det svekke tilliten til forliket og dermed til rovdyrpolitikken i sin alminnelighet.

Dette medlem viser til at klima- og miljøministeren i sitt svarbrev stadfester at lisensjakt er hovedvirkemidlet for regulering av bestanden av bjørn og jerv. Dette medlem viser videre til at tall fra Miljødirektoratet stadfester at det ved lisensjakt på bjørn i 2013 ble tatt ut 2 av 18 dyr. Totalt ble det tatt ut 5 bjørn i løpet av 2013. Når det gjelder jerv, ble det under lisensjakten vinteren 2013/2014 tatt ut 37 jerv av en kvote på 145 dyr. Dette medlem vil påpeke at uttakene har vært langt under de kvoter som var faglig anbefalt og akseptert.

Dette medlem vil påpeke at manglende uttak under ordinær lisensjakt øker presset på uttak i ynglefredningsperioden og på bruk av metoder for uttak som er kontroversielle, blant annet hiuttak og helikopterjakt. Dette medlem anser dette som uheldig. Dette medlem finner det paradoksalt at man gir kvoter for lisensjakt, som i stor grad mislykkes, hvor man deretter varsler ekstraordinære uttak, som når det kommer til stykket ikke blir gjennomført. Dette medlem anser en slik måte å utøve forvaltning på som uryddig. Dette medlem er overrasket over mangelen på vilje til å gå inn i problemstillingen om hvordan rovdyrforlikets pkt. 2.2.10 og 2.2.12 skal oppfylles.

Dette medlem har merket seg at klima- og miljøministeren i sitt svarbrev til komiteen ikke går inn på det faktum at lisensjakten ikke fungerer slik den var tenkt i rovdyrforliket. Dette medlem er

åpen for å drøfte hvilke forslag som er best egnet til å bidra til en bedre oppfylling av rovdyltforliket.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om hvordan lisensjakt på bjørn og jerv kan innrettes på en slik måte at de fastsatte kvotene faktisk blir tatt ut.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at rovdyltforliket holder de norske rovdyltbestandene på og til dels under et etter bestandsbiologiske og økologiske kriterier absolutt minimum. Ulve- og jervebestandene ligger akkurat på måltallet. De innebærer at de i henhold til Norsk rødliste for arter, som utarbeides av Kunnskapsdepartementets artsdatabank, er definert som henholdsvis kritisk truet og sterkt truet. Den norske bjørnebestanden er langt under vedtatt bestandsmål på 13 ynglinger i året og definert som sterkt truet på rødlista. Gaupebestanden er definert som sårbar på rødlista. Dagens bestandsmål tillater overlevelse for norske rovdylt, i stor grad takket innvandring fra de langt større bestandene i Sverige. Alle bestander er for lave til å være livskraftige og robuste i biologisk forstand.

Dette medlem konstaterer at representantforslaget fra Senterpartiet i stor grad handler om å svekke grunnleggende prinsipper for forsvarlig og etisk jakt med formål å øke avskytingen av Norges allerede sterkt pressede rovdyltbestander. Målet om en alminneliggjøring av rovdyltforvaltning i forhold til øvrig viltforvaltning tilsier at det må tas de samme jaktetiske og dyrevelferdsmessige hensyn til rovdylt som til annet vilt. Dette er også forutsatt i rovdyltforliket. Forslaget om å utvide gaupejakten langt inn i ynglefredningen og forslaget om å gjøre det lettere å fange jerv og gaupe med bås er eksempler på forslag som vil føre norsk rovdyltforvaltning i en uakseptabel retning.

Dette medlem vil påpeke at et vedtak om å innføre nye virkemidler for å ta ut hele fellingskvoten kan være en alvorlig trussel mot den todelte målsettingen i rovdyltforliket slik kvotefastsettelsen praktiseres i dag. Dette medlem viser til at bestandene av de store rovdyltene i all hovedsak ligger under, eller svært nær bestandsmålene. Det er altså ikke manglende avskyting av rovdylt som er problemet, men at kvotene er betydelig høyere enn hva som er forsvarlig uttak i henhold til rovdyltforlikets bestandsmål.

Dette medlem viser til klima- og miljøministerens brev datert 5. mai 2014, som understreker at:

«Dersom man har forventning om uttak av hele den fastsatte kvote i slike tilfeller medfører det at det dannes et bilde av at uttaket er mindre effektivt enn hva som er realiteten.»

Hvis Stortinget slår fast at det er en målsetting å ta ut hele kvoten og åpner for nye virkemidler for å gjennomføre dette, vil beskatningen gå langt utover det biologisk holdbare med den kvotefastsettelsen som praktiseres i dag. Dette medlem viser til at hvis en slik målsetting vedtas, må regjeringen sikre at framtidige kvoter ikke blir like høye som i dag, slik at man unngår at den faktiske beskatningen økes. Forslag om nye virkemidler for å ta ut hele fellingskvoten vil raskt kunne føre til betydelig økt press på norske rovdyrbestander, og må derfor sees i sammenheng med at redusert overprøving av rovviltnevdens vedtak nå fremstår som en eksplisitt målsetting for regjeringen. Dette innebærer at Miljødirektoratet og dermed forvaltningens fagkompetanse på bestandsbiologi kobles ut av kvotefastsettelsen, og at den kunnskapsbaserte forvaltningen av rovviltbestandene svekkes.

Forslagene i Dokument 8:23 S (2013–2014):

«1. Stortinget ber regjeringen legge opp til lisensfelling i den perioden det er reelt mulig å ta ut kvoten. Dette innebærer at lisensjaktperioden for bjørn utvides til 1. november, og at lisensjaktperioden for jerv starter 20. august i stedet for 10. september, og at jakt dagens lengde utvides til faste klokkeslett på linje med bestemmelsene i nabolandene.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til brevet fra klima- og miljøministeren der hun skriver at når det gjelder utvidelse av lisensfellingsperiodens slutt for bjørn, fra 15. oktober til 1. november, ble dette punktet avklart i rovviltforliket av 2011, og lisensfellingsperiodens start ble fremskyndet fra 1. september til 21. august. Flertallet forholder seg til enigheten som ble oppnådd når det gjelder lisensfellingsperioden i rovviltforliket av 2011, og ønsker derfor ikke å utvide denne perioden.

Flertallet viser til at det foreslås å utvide lisensjaktperioden for jerv og også utvide jakt dagens lengde. Flertallet er av den oppfatning at dagens lisensfellingsperiode er tilfredsstillende, og viser til klima- og miljøministerens brev der hun skriver at hun ikke ser at norske bestemmelser når det gjelder jakt dagens lengde, skiller seg fra bestemmelsene om jakt tid på døgnet i Sverige.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til brevet fra klima- og miljøministeren, datert 24. april 2014, hvor hun skriver at hun fortløpende vil vurdere andre tiltak som kan effektivisere uttaket av bjørn slik at fastsatte kvoter kan tas ut.

Dette flertallet er positiv til at klima- og miljøministeren vil vurdere andre tiltak som kan effektivisere uttaket av bjørn.

Dette flertallet viser ellers til at det er behov for å effektivisere uttak av de fastsatte lisenskvotene for jerv.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til rovdyrforlikets pkt. 2.2.10 og 2.2.12 som sier at årlig lisensjakt skal være hovedvirkemiddel for regulering av bestanden for henholdsvis bjørn og jerv. De tre siste årene har det på et faglig grunnlag vært fastsatt kvoter for denne jakten fra Miljødirektoratet og rovviltnevdene. Hvert av de tre årene er det tatt ut langt færre dyr enn kvotene tilsier. Dette medlem viser i den sammenheng til lisensjakten høsten/vinteren 2013 hvor det ble satt en kvote på 18 bjørn, mens det ble skutt 2. Når det gjelder jerv, ble det i 2014 satt en kvote på 145, mens det ble tatt ut 37. Dette betyr at mindre enn 20 pst. av bjørnekvoten og mindre enn 30 pst. av kvoten på jerv ble tatt ut.

Dette medlem viser til at Miljødirektoratet selv anså lisensjakten på bjørn som så mislykket at en ifølge pressemelding datert 13. november 2013 åpnet for et ekstraordinært uttak nå i vår. Etter årets jervejakt ga Miljødirektoratet i pressemelding datert 18. februar 2014 uttrykk for at det er et potensial for å gjøre lisensjakten mer effektiv. Dette medlem mener at en utvidet jakt tid på dagen og en utvidet lisensjaktperiode på 2 uker for bjørn og 3 uker for jerv bedre vil kunne bidra til at lisenskvoten tas ut. Dersom lisensfellingsperioden ikke utvides, imøteser dette medlem hvilke andre tiltak som anbefales iverksatt for å oppfylle rovviltforlikets bestemmelser og ta ut de kvotene som fagmyndighetene har anbefalt.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber regjeringen legge opp til lisensfelling i den perioden det reelt er mulig å ta ut kvoten. Dette innebærer at lisensjaktperioden for bjørn utvides til 1. november, og at lisensjaktperioden for jerv starter 20. august i stedet for 10. september, og at jakt dagens lengde utvides til faste klokkeslett.»

«2. Stortinget ber regjeringen om at jaktperioden for kvotejakt på gaupe i Nord-Norge utvides til 30. april, fordi det er problematisk å regulere gaupebestanden gjennom kvotejakt.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at dagens jakt tid for gaupe er fra 1. februar til 31. mars i hele landet. Flertallet viser videre til at kvotejaktperioden ble innskrenket med en måned da rovviltforskriften ble fastsatt i 2005.

Flertallet viser til brevet fra klima- og miljøministeren hvor hun skriver at hennes vurdering er at en utvidelse av kvotejaktperioden ikke vil være avgjørende for effektiv kvotejakt på gaupe. Flertallet støtter denne tilnærmingen, og anbefaler ikke å utvide jaktperioden for kvotejakt på gaupe i Nord-Norge.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at kvoten på felling av gaupe ble satt ned i forbindelse med vinterens jakt. Ved avslutning av jakten viste det seg også vanskelig å få tatt ut både den reduserte kvoten i Midt-Norge og kvoten i Troms og Finnmark. Dette tilsier at det ville være naturlig å utvide kvotejakt på gaupe for å få tatt ut den totale kvoten som er satt.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber om at jaktperioden for gaupe i Nord-Norge utvides til 30. april.»

«3. Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for bedre og mer effektiv lisens- og kvotejakt gjennom følgende forslag:

- a) Tillate «løs på drevet halsende hund» ved lisensjakt på jerv og bjørn.
- b) Tillate bruk av fastmontert lys under åtejakt på jerv, og bruk av lommelykt/hodelykt ved sporjakt på jerv.
- c) Tillate billedovervåking av båser av gaupe og jerv. I dag er det krav at båsen skal inspiseres to ganger i døgnet. Det må være tilstrekkelig at fangstmannen raskt kan inspisere båsen dersom bildet ikke blir mottatt.
- d) Gi lettere adgang til bruk av snøscooter til uttransport av åte og bås/åtebu ved jervejakt.
- e) Utrede bruk av lysforsterkende siktemidler ved åtejakt på jerv ut fra dyreetiske og sikkerhetsmessige hensyn, og tillate dette hvis slike hensyn er til stede.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at det fremmes ulike forslag med virkemidler ved jakt og fangst. Flertallet viser til klima- og miljøministerens brev til komiteen datert 21. mars og 24. april 2014, og statsrådets vurdering av de ulike forslag.

Flertallet har merket seg at statsråden skriver at det ut fra dagens kunnskap ikke er ansett forsvarlig å bruke «løs på drevet halsende hund» ved ordinær lisensfelling på bjørn eller jerv. Flertallet har særlig merket seg at det gjennomføres studier som skal bidra til å belyse bruken av ulike hunderaser under simulert jakt på bjørn, og at når disse resultatene er ferdigstilt, vil forvaltningen ha et bedre grunnlag for å ta stilling til en eventuell revisjon av viltloven.

Komiteen har merket seg at klima- og miljøministeren skriver at dersom en skal se nærmere på om det bør åpnes for bruk av kunstig lys ved åtejakt på for eksempel jerv, må det gjøres en grundig vurdering der hensynet blant annet til dyrevelferd, fredningsstatus, sikkerhet og samfunnets aksept av jakt vil stå sentralt.

Komiteen har merket seg at klima- og miljøministeren vil vurdere en åpning for adgang til bruk av snøscooter til uttransportering av åte og bås/åtebu ved lisensfelling av jerv.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at viltloven forbyr å bruke kunstig lys til jakt, og flertallet har merket seg at klima- og miljøministeren i sitt brev skriver at hun mener det ikke er behov for å utrede bruk av lysforsterkende siktemidler ved åtejakt på jerv.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, ønsker å påpeke at klima- og miljøministeren i svar på spørsmål fra komiteen, datert 24. april 2014, ser et behov for å benytte eventuelle andre tekniske virkemidler som kan bli utviklet som kan bidra til å øke uttaket og dermed at en større andel av fellingskvotene tas ut, under forutsetning av at dette skjer innenfor dyreetiske, forsvarelige rammer.

Dette flertallet ser positivt på at det åpnes for nye virkemidler for å bidra til at skademotivert felling lykkes i større grad enn i dag, og dermed forebygge at rovvilt dreper beitedyr.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil understreke at formålet med mer effektive jaktmetoder ikke er utvidet jakt, men at man på en fornuftig måte kan ta ut de kvoter for lisensjakt som faglige myndigheter har fastsatt for ulike rovdyr. Dette medlem ser at det er argumenter både for og imot bruk av «løs på drevet halsende hund», men viser til at dette ikke er uvanlig ved jakt på annet vilt og mener det bør kunne innføres for jakt på jerv. Dette medlem ønsker at det arbeides videre med å kartlegge de dyrevelferdsmessige sidene ved bruk av slik hund for lisensjakt og skadefelling av bjørn. Løs på drevet halsende hund er tillatt på bjørnejakt i Sverige, og erfaringer kan hentes derfra som bakgrunn for å se på det norske regelverket.

Dette medlem anser bruk av kunstig lys ved åtejakt, adgang til bruk av snøscooter til uttransportering av åte og bås ved lisensjakt, og bildeovervåking av båser, som tiltak for en effektivisering av jakten slik at de fastsatte kvoter kan tas ut, og støtter disse forslagene. Dette medlem viser i den sammenheng til at bruk av kunstig lys allerede er tillatt ved

jakt på rev. Det er i tillegg vanskelig å se at en bildeovervåking av båser, med plikt for tilsyn straks bilde ikke blir mottatt, i stedet for fysisk inspeksjon to ganger i døgnet, skulle være dyrevelferdsmessig uforvarlig. Dette medlem kan heller ikke se at adgang til bruk av snøscooter ved uttransportering av åte og bås skulle innebære noe press for tilsvarende tilrettelegging i forhold til annen jakt. Dette medlem har ikke tatt stilling til spørsmålet om lysforsterkende siktemidler, men mener det bør utredes om dette er dyreetisk forsvarlig.

Dette medlem viser til at lisensjakten av mange blir oppfattet som komplisert og byråkratisk, og at dette i seg selv hindrer uttak i tråd med faginstansens kvoteanbefalinger. Jegere som skal bidra til å oppfylle regulering av bestandene gjennom lisensjakt, opplever spillereglene for jakten som firkantete. Risikoen for å bli beskyldt for å drive ulovlig jakt fordi man ikke har fylt ut alle skjemaer eller sendt et visst antall SMS, er stor. Dette medlem viser i den sammenheng til uttalelser fra NJFF i Hedmark om at dette bidrar til at jegere kvier seg for å delta på lisensjakt.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for bedre og mer effektiv lisensjakt gjennom følgende forslag:

- Tillate «løs på drevet halsende hund» ved lisensjakt på jerv.
- Tillate bruk av fastmontert lys under åtejakt på jerv og bruk av lommelykt/hodelykt ved sporjakt på jerv.
- Tillate bildeovervåking av båser for fangst av jerv og gaupe med plikt for fangstmannen til raskt å inspiserer båsen dersom bildet ikke blir mottatt.
- Gi lettere adgang til bruk av snøscooter til uttransport av åte og bås/åtebu ved jervejakt.»

«4. Stortinget ber regjeringen presisere at når det befinner seg rovdyr i prioriterte beiteområder i forkant av og i beitesesongen, representerer disse et skadepotensial, og må tas ut før de gjør skade jf. Rovdyrforliket pkt. 2.2.19.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at rovviltforlikets pkt. 2.2.19 inneholder formuleringen om at «det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein». Flertallet er av den oppfatning at formuleringene i rovviltforliket av 2011 knyttet til skadefelling er tilfredsstillende, men er klar over at dette er et punkt som har skapt stor debatt. Flertallet har i den sammenheng merket seg at klima- og miljøministeren i sitt brev skriver at

hun ser behov for å klargjøre begrepet «skadepotensial».

Komiteen viser til at det fra 1. januar 2014 ble vedtatt en instruks med korte frister for behandling av søknader og klager knyttet til skadefelling, lisensfelling av jerv og ulv og kvotejakt på gaupe. Dette er en direkte oppfølging av rovviltforliket fra 2011. Kort behandlingstid av søknader om skadefelling er et viktig tiltak for å ta ut skadegjørere raskt når en aktuell situasjon oppstår. Rask saksbehandling er nødvendig for å øke tilliten til forvaltningen og kan også ha en konfliktdempende effekt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne, påpeker at det er viktig med en omforent forståelse av hva som menes med rovviltforlikets begrep «skadepotensial». Flertallet påpeker at dette er et viktig konfliktdempende tiltak som næringen har ventet på. Flertallet viser til at klima- og miljøministeren, sammen med landbruks- og matministeren, har tatt initiativ til en klargjøring av hva som ligger i rovdyrforlikets begrep «skadepotensial».

Komiteens medlem fra Senterpartiet er av den oppfatning at det ikke er i samsvar med forståelsen av rovviltforlikets pkt. 2.2.19 når det tillates uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder før skade oppstår. Det er ingen tvil om at en stor restkvote av bjørn og jerv etter en mislykket lisensjakt vil kunne bety betydelige skader på husdyr og tamrein den påfølgende sesong. Særlig viktig vil det være å få ekstraordinært uttak av hannbjørner i prioriterte beiteområder før beitesesongen, jf. rovviltforlikets pkt. 2.2.17.

Dette medlem finner det paradoksalt at man begrenser uttak før beitesesongen, for så å gi lisens på jakt av de samme rovdirene etter sesongen, en jakt som i stor grad mislykkes, og hvor man så varsler mulighet for ekstraordinære uttak, men ikke gjennomfører dette når det kommer til stykket. Dette medlem er av den oppfatning at en slik måte å utøve forvaltning på er uryddig og uheldig.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber regjeringen presisere at når det befinner seg rovdyr i prioriterte beiteområder i forkant av og i beitesesongen, representerer disse et skadepotensial og må tas ut før de gjør skade, jf. rovviltforliket pkt. 2.2.19.»

«Stortinget ber regjeringen forut for beitesesongen bidra til økt felling av hannbjørn utenfor yngle-

områder når totalkvoten for lisensfelling av bjørn foregående høst ikke er tatt ut.»

«5. Stortinget ber regjeringen presisere rovviltne-
denes myndighet til å vedta skadefellingskvoter,
og fylkesmannens ansvar for å forvalte disse kvo-
tene gjennom hele året. Restkvoter etter lisensfel-
lingsperioden må tas ut i større grad enn i dag, i
tråd med rovdyrforliket pkt. 2.2.4.»

Komiteen viser til at i perioden 1. juni til
15. februar er det rovviltnebdene som fatter vedtak
om betinget skadefellingskvoter, mens i perioden
1. juni til 15. februar er det Fylkesmannen som fatter
vedtak om skadefelling basert på kvoter fastsatt av
nemnda. Komiteen viser videre til at i perioden
16. februar til 31. mai er det Miljødirektoratet som
fastsetter kvoter og fatter vedtak om skadefelling.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet
fra Senterpartiet, viser til brevet fra klima- og miljø-
ministeren der hun skriver at hun mener det på nåvæ-
rende tidspunkt ikke er fremkommet informasjon
som tilsier at denne myndighetsfordelingen bør vur-
deres endret. Flertallet har merket seg at hun sam-
tidig skriver at hun fortløpende vil vurdere hvordan
vi kan gjøre rovviltforvaltningen mest mulig forsvar-
lig, forutsigbar og effektiv. Flertallet er av den
oppfatning at man kontinuerlig må vurdere hvordan
forvaltningen fungerer for å oppnå intensjonene i
rovviltforliket.

Komiteens medlemmer fra Høyre,
Fremskrittspartiet og Miljøpartiet De
Grønne ønsker å påpeke at siden regjeringen til-
trådte i oktober 2013 hadde Klima- og miljødeparte-
mentet per 1. mai 2014 behandlet 16 klagesaker på
vedtak fattet i rovviltnebdene eller Miljødirektora-
tet som førsteinstans. I disse sakene har det kun vært
ett tilfelle der vedtak fattet av nemndene har blitt
endret av Klima- og miljødepartementet. Det vil si at
departementet har endret vedtak i nemndene/Miljødi-
rektoratet i 6 pst. av sakene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet
viser til at rovviltforliket gjennom flere punkt åpner
for at rovviltnebdene skal gis større myndighet.
Dette medlem registrerer at regjeringen ikke vil
endre myndighetsfordelingen for vedtak om skade-
felling. Dette medlem mener dette ikke står seg
særlig godt i relasjon til rovviltforlikets pkt. 2.1.1,
2.1.2 og 2.1.3.

Dette medlem har merket seg at klima- og
miljøministeren og flertallet ikke i særlig grad kom-
menterer spørsmålet om å oppfylle rovviltforliket
pkt. 2.2.4. Dette punktet i rovviltforliket lyder som
følger:

«I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstil-
lende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er
mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områ-
dene lisensfellingskvote er gitt. Uttak i det som av
rovviltnebdene er definert som prioriterte beiteom-
råder i de enkelte regionene blir prioritert.»

Dette medlem vil understreke at dette ikke
dreier seg om skadefelling, men om å kunne ta ut
restkvote etter lisensjakt. Dette medlem viser i
den sammenheng til at under 20 og 30 pst. av de kvo-
tene som man faglig hadde anbefalt for lisensfelling
av henholdsvis bjørn og jerv, ble tatt ut under høsten
og vinterens jakt. Dette medlem viser også til at
Miljødirektoratet i en pressemelding datert
13. november 2013 åpnet for ekstraordinære uttak av
bjørn nå i vår – både på grunn av at få dyr ble felt i
lisensjakt og fordi det ble påvist flere skader forårsak-
ket av bjørn i 2013. Dette medlem er av den opp-
fatning at slikt uttak av restkvote er viktig og vil
kunne redusere konfliktnivået i prioriterte beiteområ-
der. Dette medlem forventer på denne bakgrunn
at regjeringen vil bidra til at pkt. 2.2.4 innfris, og at
forvaltningen vil påta seg det ansvaret man har etter
rovviltforliket for å gjennomføre restuttak slik man
også ga signaler om etter lisensjakten i fjor høst/vin-
ter. Dette medlem mener et slikt uttak eventuelt
kan kombineres med ekstraordinært uttak av hann-
bjørner.

Dette medlem viser til at statsråden i sitt
svarbrev til komiteen innfører et forbehold om at
man skal være varsom med å tillate felling i perioden
16. februar til 31. mai. Et slikt forbehold når det gjel-
der uttak av restkvoter etter lisensjakt, er ikke tatt inn
i rovviltforliket og er heller ikke nevnt i de signaler
Miljødirektoratet ga i fjor høst om mulig ekstraordi-
nære uttak av bjørn i vår.

Dette medlem mener at et alternativ til uttak
av restkvote etter avsluttet lisensjakt kan være at mil-
jøforvaltningen mer aktivt går inn og foretar uttak i
løpet av lisensjaktperioden, for på denne måten å
oppfylle ansvaret etter rovviltforlikets pkt. 2.2.4.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at restkvoter
etter lisensfellingsperioden for bjørn og jerv tas ut i
samsvar med rovdyrforlikets pkt. 2.2.4.»

«Stortinget ber regjeringen sørge for at fagmyndi-
gheten under lisensjaktperioden aktivt bidrar for å
få tatt ut fastsatt kvote for jerv og bjørn, jf. rovviltfor-
likets pkt. 2.2.4.»

«6. Stortinget ber regjeringen om at resterende kvote
etter kvotejakt på gaupe skal kunne tas ut ved
skadefelling, på samme måte som at resterende
kvote etter lisensfelling kan tas ut ved kvotejakt.»

Komiteen viser til at det gjennom rovviltforliket ble slått fast at det er kvotejakt som skal være hovedvirkemiddelet i regulering av gaupe.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, har merket seg at det i forliket ikke ble vurdert som nødvendig å pålegge miljøforvaltningen å ta ut resterende jaktkvoter på gaupe. Flertallet viser til at bestandsmålet på gaupe er 65 årlige ynglinger på landsbasis, og at i perioden 2009–2013 ble gaupebestanden redusert fra 92 til 59 ynglinger. Flertallet er av den oppfatning at dette viser at kvotejakta fungerer tilfredsstillende, og ser dermed ikke behov for å endre dagens praksis nå.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at 70 av de 79 gaupene som fagmyndighetene anbefalte felt i årets kvotejakt, ble tatt ut. Dette medlem vil understreke at jakt på gaupe er ordinær kvotejakt, ikke lisensjakt, og ser det som naturlig at de faglige rådene innfris ved at man også tar ut de 9 individene som ikke ble felt under jaktperioden.

«7. Stortinget ber regjeringen inkludere beregninger for fangst/gjenfangst i BKS-modellen for å gi reelt estimat av bjørnebestanden.»

Komiteen viser til at det er «Rovdata» som har det overordnede ansvar for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt og sammenstilling, kvalitetssikring og rapportering på nasjonalt nivå. Dette er i tråd med rovviltforliket fra 2011. Komiteen viser til brevet fra klima- og miljøministeren der hun skriver at hun har fått opplyst at det konkrete forslaget som her fremmes, om å inkludere fangst/gjenfangstmetodikk i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn, er noe Rovdata allerede har igangsatt arbeid med. Komiteen er tilfreds med dette.

Komiteens medlem fra Senterpartiet ser positivt på at Rovdata arbeider med å inkludere fangst/gjenfangstmetodikk i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn. Dette medlem vil peke på at dagens bestandsregistrering av bjørn ikke er tilfredsstillende. Ved bare å akseptere DNA-prøver har man gjort seg avhengig av at SNO og frivillige samler inn avføringsprøver som kan analyseres. Viljen og muligheten til å få innsamlet slike prøver kan variere fra år til år og er i dag i stor grad basert på dugnadsvilje. Dette gir ikke en holdbar bestandsregistrering, og nye tiltak for å oppnå bedre registrering er nødvendig for å gi et reelt estimat for bestanden.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber regjeringen om å inkludere beregninger for fangst/gjenfangst i BKS-modellen for å gi et reelt estimat av bjørnebestanden.»

«8. Stortinget ber regjeringen om at uttak av jerv ikke utsettes til antallet registrerte ynglinger for inneværende sesong foreligger. Miljødirektoratet har tidligere avventet dette for å kunne fastslå om bestandsmålet er nådd. Denne praksisen fører til at uttaket ikke kan bli gjort før beitesesongen.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til brevet fra klima- og miljøministeren der hun skriver at Miljødirektoratet fortløpende vurderer behovet for ekstraordinære uttak, og at det i dag gjennomføres ekstraordinære uttak av jerv før den endelige rapporten om ynglinger for jerv foreligger der dette vurderes som nødvendig.

Flertallet forutsetter at Miljødirektoratet følger opp de føringer som ligger i rovviltforliket fra 2011.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen snarest fremme forslag om hvordan lisensjakt på bjørn og jerv kan innrettes på en slik måte at de fastsatte kvotene faktisk blir tatt ut.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge opp til lisensfelling i den perioden det reelt er mulig å ta ut kvoten. Dette innebærer at lisensjaktperioden for bjørn utvides til 1. november, og at lisensjaktperioden for jerv starter 20. august i stedet for 10. september, og at jakt dagens lengde utvides til faste klokkeslett.

Forslag 3

Stortinget ber om at jaktperioden for gaupe i Nord-Norge utvides til 30. april.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for bedre og mer effektiv lisensjakt gjennom følgende forslag:

- a) Tillate «løs på drevet halsende hund» ved lisensjakt på jerv.
- b) Tillate bruk av fastmontert lys under åtejakt på jerv, og bruk av lommelykt/hodelykt ved sporjakt på jerv.
- c) Tillate bildeovervåking av båser for fangst av jerv og gaupe med plikt for fangstmannen til

raskt å inspisere båsen dersom bildet ikke blir mottatt.

- d) Gi lettere adgang til bruk av snøscooter til uttrantsport av åte og bås/åtebu ved jervejakt.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen presisere at når det befinner seg rovdyr i prioriterte beiteområder i forkant av og i beitesesongen, representerer disse et skadepotensial og må tas ut før de gjør skade, jf. rovviltforliket pkt. 2.2.19.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen forut for beitesesongen bidra til økt felling av hannbjørn utenfor yngleområder når totalkvoten for lisensfelling av bjørn foregående høst ikke er tatt ut.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sørge for at fagmyndigheten under lisensjaktperioden aktivt bidrar for å få tatt ut fastsatt kvote for jerv og bjørn, jf. rovviltforlikets pkt. 2.2.4.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen sørge for at restkvoter etter lisensfellingsperioden for bjørn og jerv tas ut i samsvar med rovviltforlikets pkt. 2.2.4.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen om å inkludere beregninger for fangst/gjenfangst i BKS-modellen for å gi et reelt estimat av bjørnebestanden.

Komiteens tilråding

K o m i t e e n har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:23 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Heidi Greni, Janne Sjelmo Nordås og Geir Pollestad om tiltak for å oppfylle rovviltforliket – vedlegges protokollen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 15. mai 2014

Ola Elvestuen

leder

Eva Kristin Hansen

ordfører

Vedlegg**Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 21. mars 2014****Svar vedrørende Representantforslag 23 S (2013-2014)**

Jeg viser til brev av 6. mars 2014 der Energi- og miljøkomiteen ber om min uttalelse til Dokument 23 S (2013-2014) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Heidi Greni, Janne Sjelmo Nordås og Geir Pollestad om tiltak for å oppfylle rovdyrforliket. Punktene i representantforslaget omhandler lisensfelling, kvotejakt, skadefelling og ekstraordinære uttak. I tillegg er det foreslått en endring når det gjelder overvåking av bjørn.

Innledningsvis vil jeg understreke at regjeringen fører en politikk som er i samsvar med rovviltforliket av 2011. Det betyr at vi skal føre en politikk innenfor rammen av Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og den todelte målsettingen. All forvaltning av rovdyr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Videre skal det legges vekt på regional forvaltning, respekt for eiendomsretten, og enkeltmenneskers og lokalsamfunnslivskvalitet. Det er viktig å arbeide videre med målet om reduserte konflikter. Ytterligere effektivisering av uttak av rovdyr som gjør skade på husdyr og tamrein i prioriterte beiteområder er en viktig side av dette. Jeg er imidlertid oppatt av at alle tiltak skal være etisk forsvarlig og så langt det er mulig følge generelle prinsipper i viltforvaltningen, slik som krav om human jakt/felling og yngletidsfredning.

Rovviltartene jerv, bjørn, ulv og kongeørn er fredet i Norge, og det tillates følgelig ikke ordinær jakt på disse artene. I tråd med unntaksbestemmelsene i naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen kan imidlertid uttak tillates blant annet for å avverge skade på husdyr og tamrein. I rovviltforliket fra 2004 ble det lagt opp til en økt vektlegging av lisensfelling som skademotivert bestandsregulering av jerv, bjørn og ulv. Bakgrunnen for dette var ønske om å utvikle fellingsformer som sikrer økt alminneliggjøring av rovviltartene og en bred deltagelse av lokale jegere. Gaupe er en jaktbar art, men også denne er fåtallig, og krever forvaltningsmessige tiltak for å sikre overlevelsen. Rovviltforliket fra 2011 understreker at lisensfelling og kvotejakt skal være hovedvirkemidlene i bestandsreguleringen av bjørn, ulv, jerv og gaupe.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, og Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget ska-

defelling gitt av rovviltnemndene eller Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har til enhver tid myndighet til å vedta iverksetting av skadefelling. Tillatelse til skadefelling blir normalt gitt til en berørt part eller en kommune som søker om dette, og forsøk på felling gjennomføres normalt av et lokalt fellingslag oppnevnt av kommunen. Statens naturoppsyn (SNO) kan bistå lokale fellingslag etter anmodning og nærmere vurdering

Under følger en gjennomgang av de ulike forslagene i Representantforslag 23 S (2013-2014).

- 1. Stortinget ber regjeringen legge opp til lisensfelling i den perioden det er reelt mulig å ta ut kvoten. Dette innebærer at lisensjaktperioden for bjørn utvides til 1. november, og at lisensjaktperioden for jerv starter 20. august i stedet for 10. september, og at jaktdagens lengde utvides til faste klokkeslett på linje med bestemmelsene i nabolandene.**

Når det gjelder utvidelse av lisensfellingsperiodens slutt for bjørn, fra 15. oktober til 1. november, ble dette punktet avklart i rovviltforliket av 2011 og lisensfellingsperiodens start ble fremskyndet fra 1. september til 20. august. Tidspunkt for det første snøfallet ser ut til å ha størst innflytelse på når bjørnene går i hi. Det er en kostnad for bjørnene knyttet til forstyrrelse rundt tidspunktet de går i hi. Bjørner investerer ressurser i å etablere seg i et egnet hi/hiområde. På bakgrunn av bjørnens biologi anses det ikke som dyreetisk forsvarlig å utvide lisensfellingsperiodens slutt utover 15. oktober. Jeg vurderer det ikke som ønskelig med en ytterligere utvidelse av lisensfellingsperioden utover det Stortinget fastsatte i rovviltforliket i 2011.

Når det gjelder en fremskynding av lisensfellingsperiodens start for jerv, fra 10. september til 20. august, viser jeg til at lisensfellingsperioden må avgrenses på en slik måte at man unngår å sette valpenes overlevelse i fare. Forskning viser at avstanden mellom jervetispa og valpene øker raskt gjennom sommersesongen, men at det først er i begynnelsen av september, når valpene er tilnærmet ferdig utvokst, at de vurderes å være næringsmessig uavhengige fra sin mor. Jeg mener forslaget ikke er dyrevelferdsmessig forsvarlig, og at forslaget ikke er i samsvar med det grunnleggende prinsipp i norsk viltforvaltning om yngletidsfredning. Det er for øvrig ikke heldig eller i tråd med etablert praksis å legge til rette for konflikt mellom jegere/jegergrupper ved

parallell jakt på store rovdyr som krever store arealer med jakt på villrein som påvirkes sterkt av pågående jaktaktivitet.

Når det gjelder forslag om jakt dagens lengde, kan jeg ikke se at norske bestemmelser skiller seg fra bestemmelsene om jakttid på døgnet i Sverige. Hensikten med bestemmelsene vedrørende bjørnejakt er å sikre at det er tilstrekkelig tid til å gjennomføre et forsvarlig ettersøk. I Sverige finnes tilsvarende døgnregulering også for en rekke andre arter, slik at norske regler er generelt mer liberale enn svenske.

2. Stortinget ber regjeringen om at jaktperioden for kvotejakt på gaupe i Nord-Norge utvides til 30. april, fordi det er problematisk å regulere gaupebestanden gjennom kvotejakt.

Dagens jakttid for gaupe er fra 1. februar til 31. mars i hele landet. Jeg viser til at kvotejaktperioden ble innskrenket med en måned når rovviltforskriften ble fastsatt i 2005. I april måned må det tas hensyn til den generelle yngletidsfredningen, og dermed må det vurderes forstyrrelse av alt vilt i en sårbar periode. Gaupa har sin parringstid i mars og vi har således allerede en jaktperiode på gaupe som griper inn i den generelle yngletidsfredningen. Yngletidsfredning for alt vilt er også en sentral bakgrunn for at man fra 1. april har båndtvangsbestemmelser for hund. Videre er det min vurdering at en utvidelse av kvotejaktperioden ikke vil være avgjørende for effektiv kvotejakt på gaupe. Dersom så skulle vært tilfelle burde man etter mitt syn sett en tydelig sammenheng ved at andelen skutte gauper øker kraftig mot slutten av kvotejaktperioden, noe som ikke er tilfelle. Ut fra hensynet til yngletidsfredning og de ulemper det medfører med blant annet forstyrrelse av vilt i en sårbar periode, mener jeg det ikke bør åpnes for å utvide kvotejaktperioden ut april. Det er også vanskelig å se at en eventuell utvidelse av jaktperioden vil være avgjørende for effektiviteten av kvotejakta.

3. Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for bedre og mer effektiv lisens- og kvotejakt gjennom følgende forslag:

a) Tillate «løs på drevet halsende hund» ved lisensjakt på jerv og bjørn.

Ordinær jakt med bruk av "løs, på drevet halsende, hund" vil for noen viltarter være en jaktform som vil kunne påføre arten uakseptabelt mye stress og fysiologisk skade. Det er viltarter i Norge som ikke evolusjonsmessig er tilpasset å kunne tåle langvarig jaging. Bjørnens anatomi og fysiologi vil påvirkes av jaging over lengre distanser og tidsrom. Dette kan eksempelvis resultere i overoppheting og en dyrevelferdsmessig svært uheldig situasjon for bjørnen. Ut fra dagens kunnskap er det derfor ikke ansett

forsvarlig å tillate bruk av slike hunder ved ordinær lisensfelling på bjørn eller jerv. Det gjennomføres imidlertid studier som skal bidra til å belyse bruken av ulike hunderaser under simulert jakt på bjørn. Når disse resultatene er ferdigstilt, vil forvaltningen ha et bedre grunnlag for å ta stilling til en eventuell revisjon av viltloven vedrørende forbud mot bruk av løs, på drevet halsende, hund til andre jaktformer enn de som er direkte tillatt i dagens lovverk. Jeg mener det med utgangspunkt i dagens kunnskap, av hensyn til dyrevelferd og usikkerhet knyttet til andre effekter rundt bruk av slike hunder så som hensyn til sau og tamrein i utmark, ikke bør tillates bruk av løs på drevet halsende hund ved ordinær lisensfelling av bjørn og jerv. Dette er imidlertid tiltak som unntaksvis kan være effektive under skadefelling. Miljømyndighetene må fortsatt ha mulighet til å benytte dette tiltaket ved skadefelling, og særlig i de tilfeller Statens naturoppsyn kan vinne erfaring med tiltaket.

b) Tillate bruk av fastmontert lys under åtejakt på jerv, og bruk av lommelykt / hodelykt ved sporjakt på jerv.

Bestemmelsen i viltloven om bruk av lys ved åtejakt på rev ble endret 11. februar 2014, slik at åtejakt på rev kan foregå ved bruk av lys når lyskilden er fast montert. Tidligere måtte lyskilden være fast montert på husvegg. I tillegg er det tilføyd et nytt ledd slik at Klima- og miljødepartementet har hjemmel til å forskriftsfeste at kunstig lys kan tillates ved åtejakt på andre arter enn rødrev. Dersom en skal se nærmere på om det bør åpnes for bruk av kunstig lys ved åtejakt på for eksempel jerv, må det gjøres en grundig vurdering der hensynet til blant annet dyrevelferd, fredningsstatus, sikkerhet og samfunnets aksept av jakt vil stå sentralt.

c) Tillate bildeovervåking av båser for fangst av gaupe og jerv. I dag er det krav at båsen skal inspiseres to ganger i døgnet. Det må være tilstrekkelig at fangstmannen raskt kan inspiseres båsen dersom bildet ikke blir mottatt.

Vilt som fanges levende blir utsatt for stress, og det er derfor viktig med strenge tilsynsregler i fangst-sammenheng. Det er i utgangspunktet krav til fysisk tilsyn på stedet der fangstbås befinner seg, men ved fangst av gaupe og jerv kan visuelt tilsyn aksepteres når forholdene ligger til rette for det. Visuelt tilsyn med kikkert/teleskop kan forenkle tilsynsaktiviteten betydelig for jegeren. På bakgrunn av dyrevelferdsmessige forhold praktiseres det en streng forståelse av regelverket knyttet til fangst og i den forbindelse også tilsynsaktiviteten. Tilsynshyppigheten er avgjørende for å ivareta det dyrevelferdsmessige aspektet, og uten krav til fysisk eller visuelt tilsyn vil det være vanskelig for oppsynspersonell å kontrollere tilsyns-

hyppighet. Jeg mener forslaget ikke er dyrevelferdsmessig forsvarlig og vurderer det ikke som aktuelt å liberalisere tilsynskravene på nåværende tidspunkt.

d) Gi lettere adgang til bruk av snøskuter til uttransport av åte og båsa/åtebu ved jervejakt.

Viltloven forbyr i utgangspunktet bruk av motorkjøretøy og luftfartøy til forfølgning, avledning og lokalisering av vilt. Det er heller ikke lov å løsne skudd fra luftfartøy eller motorkjøretøy. Miljødirektoratet og Fylkesmannen kan imidlertid, ved iverksetting av felling, sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder. Den som får tillatelse til å nytte motorferdsel etter viltlovens bestemmelser må også innhente tillatelse fra kommunen når det gjelder motorferdselsloven og tillatelse fra grunneier vedrørende muligheten til å kjøre på vedkommendes grunn.

Jeg kjenner til at det i en del tilfeller er gitt dispensasjon til bruk av snøskuter for utkjøring av både jervebåsa og åte. Det er en målsetning at lisensfelling av jerv skal alminneliggjøres mest mulig, på lik linje med ordinær jakt på annet vilt. Etter min vurdering vil en generell endring av den etablerte praksis, som er forankret og nedfelt i viltloven, raskt kunne føre til et betydelig press for tilsvarende tilrettelegging også i forhold til den vanlige bestandsforvaltningen gjennom jakt. Jeg vil imidlertid vurdere åpning for adgang til bruk av snøskuter til uttransportering av åte og båsa/åtebu ved lisensfelling av jerv. En slik adgang forutsetter også tillatelse fra grunneiere og berørte kommuner etter motorferdselsloven.

e) Utrede bruk av lysforsterkende siktemidler ved åtejakt på jerv ut fra dyreetiske og sikkerhetsmessige hensyn, og tillate dette hvis slike hensyn er til stede.

Lysforsterkende siktemidler benytter tilført energi i form av batteri for å fungere og vil følgelig komme inn under bestemmelsen om kunstig lys. Av viltlovens følger at det er forbudt å benytte kunstig lys til jakt. Også Bernkonvensjonen regulerer uttak og jakt av viltarter som omfattes av konvensjonens bestemmelser, og blant annet kunstig lys og sikter for nattjakt er forbudte metoder ved jakt og fangst. Det er mulig å gjøre unntak fra bestemmelsene i konvensjonen under visse forutsetninger, og dette skal rapporteres til Bernkonvensjonen etter artikkel 9. Ved å tillate lys til åtejakt og lysforsterkende siktemidler ved jakt på jerv vil jegerne kunne påskyte jerv under dårligere forhold enn ved dagens regelverk. Dette vil også føre til en større forvekslingsfare. Selv om en tillater lys på åtet vil dyret og området omkring lage skygger som kan bidra til at det vil være vanskelig å se om dyret står i en optimal skytevinkel. Bruk av lysforsterkende siktemidler vil trolig øke sannsynlig-

heten for skadeskyting. I NINA rapport 838 *Skadeskyting av rovvilt*, er det estimert at skadeskytingsprosenten på rovvilt ligger meget høyt i forhold til hjortevilt. NINA har ikke hatt tilgang til tall for jerv, men estimatet for gaupe ligger på 19 %. Til sammenligning kan nevnes at for elg ligger på ca. 4 %. Tillates kunstig lys og lysforsterkende siktemidler til felling av jerv vil det danne presedens for å tillate tilsvarende virkemiddelbruk også for andre jaktformer. Dette vil etter mitt syn bidra til en uønsket utvikling, med resultat at samfunnets aksept for jakt svekkes.

Kompetansen hos den enkelte lisensjeger økes gjennom å tilføre kunnskap og ferdigheter. Derfor er det positivt at lokale kompetansehevende kurs er kommet i gang. Slike kursopplegg rundt omkring i landet, samt en økt interesse blant jegerne for lisensfelling av jerv, vil ha en langt større effekt enn å tillate ytterlige tekniske hjelpemidler.

Jeg mener på denne bakgrunn at det ikke er behov for å utrede bruk av lysforsterkende siktemidler ved åtejakt på jerv.

4. Stortinget ber regjeringen presisere at når det befinner seg rovdyr i prioriterte beiteområder i forkant av og i beitesesongen, representerer disse et skadepotensial, og må tas ut før de gjør skade, jf. rovdyrforliket pkt. 2.2.19.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 inneholder blant annet formuleringen "Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein". Dette er ikke det samme som at alle individer av rovdyr som er i prioriterte beiteområder i forkant av og i beitesesongen må tas ut fordi de representerer et skadepotensial. I innledningen i forliket er det understreket at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av blant annet bestemmelsene i naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Dette betyr at alt uttak av rovvilt må være i tråd med bestemmelsene i disse reglene. Uttak av rovvilt kan tillates der vilkår som følger av naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen er oppfylt, og det er derfor påkrevd at det må gjøres konkrete vurderinger av dette i hvert enkelt tilfelle.

Miljøforvaltningen praktiserer en lav terskel for å tillate skadefelling av store rovdyr i prioriterte beiteområder i beitesesongen når vilkår for felling er oppfylt. Søknader om skadefelling i akutte skadesituasjoner behandles svært raskt, og fra 1. januar 2014 er det innført tidsfrister for saksbehandling i slike saker jf. rovviltforliket.

Miljøforvaltningen praktiserer også ekstraordinære uttak/skadefelling av store rovdyr i prioriterte beiteområder før beitesesongen. I mange tilfeller er miljøforvaltningen kommet frem til at store rovdyr utgjør et skadepotensial til tross for at det enda er noe

tid til beitedyr slippes på utmarksbeite, og i perioden etter rovviltforliket 2011 fram til og med 2013 er det gjennomført ekstraordinære uttak av 120 jerv, 8 bjørn og 3 ulv.

Jeg mener det ikke er grunnlag for å kunne gi en generell definisjon som sier at *rovdyr i prioriterte beiteområder, i og rett før beitesesongen, kan utgjøre et skadepotensial og må tas ut*. Jeg mener forslaget ikke er i tråd med Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og rovviltforliket. Det skal gjøres en konkret vurdering av den enkelte situasjon og om lovens vilkår er oppfylt før tillatelse til skadefelling eventuelt kan gis. En vurdering av når rovdyr utgjør et skadepotensial i prioriterte beiteområder, i og rett før beitesesongen, må ta utgangspunkt i best tilgjengelig kunnskap og ikke være i strid med andre punkter i rovviltforliket. Jeg ser imidlertid et behov for å klargjøre begrepet "skadepotensial", og vil se nærmere på dette.

5. Stortinget ber regjeringen presisere rovvilt-nemndenes myndighet til å vedta skadefellingskvoter, og fylkesmannens ansvar for å forvalte disse kvotene gjennom hele året. Restkvoter etter lisensfelleringsperioden må tas ut i større grad enn i dag, i tråd med rovdyrforliket pkt. 2.2.4.

I perioden 1. juni til 15. februar fatter rovvilt-nemndene vedtak om betinget skadefellingskvoter. Det følger av rovviltforliket og rovviltforskriften at nemndene har myndighet til å gjøre dette når bestandsmålet for arten ligger på eller over bestandsmålet i regionen. Unntaket er for bjørn, der rovviltforliket sier at dersom 10 ynglinger er nådd nasjonalt, overføres forvaltningen av bjørn til nemndene selv om de regionale bestandsmålene ikke er nådd. For jerv og gaupe fremgår det av rovviltforskriften at myndigheten bestemmes ut fra et tre års gjennomsnitt. I perioden 1. juni til 15. februar fatter Fylkesmannen vedtak om skadefelling basert på kvoter fastsatt av nemnda, jf. rovviltforskriften. I perioden 16. februar til 31. mai er det Miljødirektoratet som fastsetter kvoter og fatter vedtak om skadefelling. Vedtak om uttak i denne perioden er i stor grad ekstraordinære uttak, der direktoratet fatter vedtakene og Statens naturoppsyn utfører uttakene. Myndigheten til å fatte vedtak om skadefelling blir også i visse tilfeller delegert til Fylkesmennene i denne perioden. For eksempel er dette gjort de siste årene for gaupe i tamreinområder. Jeg mener det på nåværende tidspunkt ikke er fremkommet informasjon som tilsier at denne myndighetsfordelingen bør vurderes endret, men jeg vil fortløpende vurdere hvordan vi kan gjøre rovviltforvaltningen mest mulig forsvarelig, forutsigbar og effektiv.

Når det gjelder uttak av resterende lisensfelleringskvoter vurderer Miljødirektoratet behovet for dette. Jeg mener at direktoratet gjennomfører dette i tråd med rovviltforliket.

Perioden 16. februar til 31. mai omfatter også en tid der aktuelle arter enten har unger eller er midt i en parringsesong, og dermed omfattes av de generelle regler om yngletidsfredning. Dette hensyn alene tilsier at man skal være tilbakeholden med å tillate felling, og at det er fornuftig at en sentral instans gis ansvar for å vurdere alle tilfeller der hovedprinsippet om yngletidsfredning kan settes til side.

6. Stortinget ber regjeringen om at resterende kvote etter kvotejakt på gaupe skal kunne tas ut ved skadefelling, på samme måte som at resterende kvote etter lisensfelling kan tas ut ved skadefelling.

I tråd med rovviltforliket skal kvotejakt være hovedvirkemiddelet i regulering av gaupebestanden. Som det er slått fast i rovviltforliket fungerer kvotejakta effektivt. Av denne grunn ble det i rovviltforliket ikke vurdert som nødvendig å pålegge miljøforvaltningen å ta ut resterende jaktkvoter på gaupe.

I deler av landet er det åpnet for kvotefri jakt, og det er følgelig ingen fastsatt kvote for øvre grense i antall gauper som kan felles i disse områdene. I områder med kvoter for uttak av gaupe gjennom jakt, settes det i de fleste tilfeller egne kvoter for antall voksne hunngauper tillatt skutt det enkelte år i de ulike forvaltningsregioner. Dersom hunndyrkvoten blir fylt før totalkvoten blir kvotejakta stoppet. Dette gjøres fordi uttak av voksne hunngauper har større betydning for bestandsutviklingen enn den totale avgangen av dyr, og forklarer i hovedsak hvorfor totalkvoten ikke årlig blir fylt på landsbasis.

Jeg mener kvotejakt på gaupe fungerer tilfredsstillende. Bestandsmålet for gaupe er 65 årlige ynglinger på landsbasis, og kvotejakta har gjennom mange år vært hovedvirkemiddelet for regulering bestanden. I perioden 2009-2013 er gaupebestanden redusert fra 92 til 59 ynglinger, noe som bekrefter at kvotejakta fungerer svært effektivt som regulering av bestanden. Andelen av gaupekvota som tas ut vil blant annet være avhengig av bestandsstørrelse i området og størrelsen på hunndyrkvoten. Jeg mener derfor det ikke er grunnlag for å endre politikken på dette området.

7. Stortinget ber regjeringen inkludere beregninger for fangst/gjenfangst i BKS-modellen for å gi et reelt estimat av bjørnebestanden.

Jeg går ut fra at "BKS-modellen" det vises til i forslaget er den vitenskaplig baserte estimeringsmodellen som ble utarbeidet av Det skandinaviske bjørneprosjektet i 2010 for å estimere antall ynglinger av

bjørn i Norge basert på resultat fra de årlige DNA-analysene.

Rovdata ble opprettet høsten 2010, som ansvarlig for drift av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i Norge. Essensielt i begrunnelsen for etableringen av Rovdata var at man ønsket et tydeligere skille mellom forvaltning og overvåking. Rovviltforliket fra 2011 sier blant annet at Rovdata skal ha det overordnede ansvar for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt og sammenstilling, kvalitetssikring og rapportering på nasjonalt nivå. Et samlet Storting var altså enige om at Rovdata skal være ansvarlig for drift av overvåkingsprogrammet og understreket dermed viktigheten av objektive bestandsvurderinger. Forslag til endringer i registreringsmetodikk, og ansvaret for å sikre bruk av best mulig metodikk i registreringsarbeidet, skal kvalitetssikres av Fagrådet for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. rovviltforliket. Det vil etter min vurdering være uryddig dersom man politisk skal fremme forslag til endringer i overvåkingsmetodikk som kan gå på tvers av best tilgjengelig kunnskap og kompetanse, da slike vurderinger skal gjøres faglig av Rovdata.

Jeg har for øvrig fått opplyst at det konkrete forslaget som her fremmes, om å inkludere fangst-gjengfangst metodikk i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn, er noe Rovdata allerede har igangsatt et arbeid på. Utvikling av vitenskapelige beregningsmodeller er imidlertid arbeidskrevende. Jeg har tillitt til det arbeidet som utføres av Rovdata i overvåkingen av rovvilt.

8. Stortinget ber regjeringen om at uttak av jerv ikke utsettes til antallet registrerte ynglinger for inneværende sesong foreligger. Miljødirektoratet har tidligere avventet dette for å kunne fastslå om bestandsmålet er nådd. Denne praksisen fører til at uttaket ikke kan bli gjort før beitesesongen.

Endelig rapport om bestandsstatus for jerv foreligger i oktober. Underveis i registrerings sesongen blir informasjon om registrerte ynglinger gjort tilgjengelig for forvaltning og publikum. I tråd med rovviltforliket fra 2011, vurderer Miljødirektoratet fortløpende behovet for ekstraordinære uttak, og det gjennomføres i dag ekstraordinære uttak av jerv før den endelige rapporten om ynglinger for jerv foreligger der dette vurderes som nødvendig. Når Miljødirektoratet vurderer å iverksette ekstraordinære uttak av jerv, er det flere faktorer som ligger til grunn. En av faktorene er bestandens størrelse. Dersom bestanden ligger over bestandsmålet vil handlingsrommet for å iverksette ekstraordinære uttak være større, enn om bestanden ligger nært eller under bestandsmålet. Alle ekstraordinære uttak gjennomføres før beitesesongen, og altså lenge før endelig bestandsoversikt foreligger i oktober. Muligheten for å gjennomføre uttak være avhengig av en rekke ting, slik som blant annet vær- og føreforhold og registrerte jerver. Jeg er av den oppfattning at Miljødirektoratet følger opp de føringer som blant annet er kommet i rovviltforliket fra 2011 på en god måte.

